

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/19/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4220202440
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2025:4220202440.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudcov JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Márie Malíkovej v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., zastúpenej Mgr. Elenou Szabóovou, advokátkou so sídlom Hlavné námestie 7, 940 01 Nové Zámky, proti žalovanému: E. F. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Roman BLAŽEK, s.r.o., so sídlom Pohraničná 4, 945 01 Trnava, IČO: 36 721 123, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 14C/21/2020-177 zo dňa 28.06.2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti trov konania **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému priznáva voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Komárno napadnutým výrokom I. rozsudku č. k. 14C/21/2020-177 zo dňa 28.06.2021 návrh žalobkyne na rozhodnutie vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalovaného zamietol, II. výrokom zamietol žalobu a III. výrokom žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 149, § 150 ods. 1, 2, § 151 ods. 1, 2, § 153 ods. 1, § 154, § 215 ods. 1, § 255 ods. 1, § 273, § 274, zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 451 ods. 2, § 457, § 458 ods. 1, zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). V odôvodnení uviedol, že žalobou podanou na súd dňa 15.06.2020 sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu 6/24 zo spoluvlastníckeho podielu XX/XX-XX žalovaného k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXX pre kat. úz. D., a to parcele reg. „C“ parc. č. 1169/21 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 894 m², dom a dvor, parcele reg. „C“ parc. č. 1169/22 - záhrady o výmere 1654 m², parcele reg. „C“ parc. č. 1169/66 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 27 m², stavbe - rodinný dom so súp. č. XXXX postavený na parc. č. 1169/21, stavbe - garáž so súp. č. XXXX postavená na parc. č. 1169/66.

2. Súd prvej inštancie konštatoval, že predmetom sporu je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z titulu trvajúcich právnych účinkov darovacej zmluvy zo dňa 06.03.1996, resp. titulom náhrady vzájomne poskytnutého plnenia z neplatnej zmluvy. Medzi stranami sporu bolo nesporné, že dňa 06.03.1996 uzavrela matka strán sporu A. C. ako darkyňa so žalobkyňou ako obdarovanou darovaciou zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti evidované na LV č. XXXX pre kat. úz. D. v podiele 1-ice k celku. Tiež bolo nesporné, že rozsudkom Okresného súdu č. k. 4C/39/99-236 zo dňa 12.08.2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 6Co/268/2004-268 zo dňa 25.01.2005 bola táto zmluva určená za neplatnú. Žalovaný nepopieral ani skutkové tvrdenie žalobkyne o tom, že z titulu neplatnej zmluvy si od neho písomným podaním zo dňa 28.11.2006 uplatnila peňažnú náhradu poskytnutého plnenia v sume 2.444.666 Sk a že žiadnu náhradu z neplatnej zmluvy jej neuhradil a ani súdom jej priznaná nebola. Sporné bolo to, či žalobkyni z titulu trvajúcich právnych účinkov darovacej zmluvy zo dňa 06.03.1996

pre nevyhlásenie neplatnosti voči všetkým účastníkom zmluvy, resp. z titulu nároku v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka, t. j. náhrady za poskytnuté plnenie v dôsledku neplatnosti darovacej zmluvy, svedčí vlastnícke právo k daným nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXX pre kat. úz. D. v rozsahu 6/24-in zo spoluvlastníckeho podielu XX/XX-XX žalovaného. Žalobkyňa trvala na tom, že jej vznikol nárok na synalagmatické plnenie, ktoré jej doposiaľ nebolo priznané v žiadnom súdnom konaní, hoci si ho uplatňovala. V tomto konaní si uplatnila naturálnu reštitúciu, ktorú považuje za najspravodlivejšiu.

3. Uznesením Okresného súdu Komárno č. k. 4D/507/2005-385 zo dňa 09.05.2016 súd potvrdil nadobudnutie dedičstva, okrem iného aj nehnuteľností evidovaných na LV č. XXXX pre kat. úz. D. v podiele 1-ice tak, že žalobkyňa i žalovaný nadobudli spoluvlastnícky podiel každý po 1-ine. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací uznesením č. k. 6CoD/6/2016-416 zo dňa 31.01.2017 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Rozsudkom Okresného súdu Komárno č. k. 7C/82/2007-310 zo dňa 22.11.2016 bolo rozhodnuté o uplatnenom nároku žalobkyne proti žalovanému o zaplatenie sumy 1.057.748 Sk s príslušenstvom tak, že súd konanie o návrhu žalobkyne zo dňa 02.05.2007 na prerušenie konania zastavil, návrh na prerušenie konania zamietol, návrh na rozhodnutie medzitýmnym rozsudkom zamietol, žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Žaloba bola zamietnutá pre dôvodne vznesenú námietku premičania uplatneného nároku a Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 7Co/148/2017-427 zo dňa 31.05.2018 tento rozsudok v odvolacom konaní ako vecne správny, ale z iných právnych dôvodov, potvrdil a žalovanému priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 273, § 274 CSP s tým, že návrh žalobkyne na rozhodnutie vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalovaného zamietol pre nesplnenie zákonných podmienok na jeho vydanie. Súd prvej inštancie vo veci samej konštatoval, že dar od matky v prospech žalobkyne bol poskytnutý z vďaky za opatrovanie oboch rodičov a v darovacej zmluve sa žalobkyňa zároveň zaviazala opatrovať daryňu až do konca jej života. Táto darovacia zmluva bola právoplatným rozsudkom vyhlásená za neplatný právny úkon. Predmet darovania - spoluvlastnícky podiel 1-ice k celku nehnuteľností - bol následne zahrnutý do dedičstva po neb. matke a z tohto dedičstva obe strany sporu nadobudli spoluvlastnícky podiel po 1-ine k celku. V rámci darovacej zmluvy bola zahrnutá i tzv. zaopatrovacia zmluva (ako typ inomínatnej zmluvy podľa § 51 Občianskeho zákonníka). Dospel k záveru, že žalobkyňi skutočne vznikol z titulu neplatnej darovacej zmluvy, obsahujúcej i tzv. zaopatrovaciu zmluvu, nárok v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka, keď na strane žalovaného ako dediča časti predmetu neplatného darovania došlo z titulu neplatnej zmluvy (darovacej zmluvy zo dňa 06.03.1996) k bezdôvodnému obohateniu sa na úkor žalobkyne. Plnením poskytnutým žalobkyňou matke v zmysle predmetnej zmluvy bolo opatrovanie ako výkon konkrétnych činností, tak v zmysle § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka by žalobkyňi mohla patriť výlučne peňažná náhrada takéhoto obohatenia. Preto súd podanú žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k časti spoluvlastníckeho podielu žalovaného k nehnuteľnostiam ako náhrady, ktorú je z titulu ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka ochotná od neho prijať, ako nedôvodnú zamietol. Žalobou uplatnený spoluvlastnícky podiel žalovaného na predmetných nehnuteľnostiach totiž netvoril plnenie, ktoré žalobkyňa titulom darovacej zmluvy obsahujúcej i zaopatrovaciu zmluvu poskytla svojej matke, a preto jej z titulu neplatnej zmluvy ani nevznikol nárok uplatniť si vrátenie takéhoto spoluvlastníckeho podielu žalovaného na predmetných nehnuteľnostiach.

5. Výrok o trovách konania, ktoré priznal úspešnému žalovanému súd odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 255 ods. 1, § 257 a § 262 ods. 1, 2 CSP. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že nepovažoval za správne a zákonu zodpovedajúce, aby o trovách konania bolo rozhodnuté v zmysle § 257 CSP nepriznaním ich náhrady úspešnému žalovanému. V danom prípade blízky príbuzenský vzťah a vzájomné vzťahy strán sporu nepredstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré je v tejto veci výnimočne možné náhradu trov konania inak v spore úspešnej strane sporu (žalovanému) nepriznať, ale práve ich vzájomne vážne narušené vzťahy strán sporu a ich rodinných príslušníkov a tiež blízky príbuzenský a susedský vzťah je dôvodom, pre ktorý sa viedlo a aj v súčasnej dobe sa vedie viaceré súdnych konaní; toto prebiehajúce konanie nemožno považovať za mimoriadne a výnimočné v tom zmysle, že je ojedinelým súdnym sporom vedeným medzi stranami sporu, že by šlo o výnimočný prípad a že by okolnosti tohto sporu umožnili aplikáciu uvedeného ustanovenia.

6. Proti tomuto rozsudku vo výrokoch II. a III. podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva

v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má podľa nej vadu uvedenú v § 365 ods. 1 CSP a táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Ide o výrok I. napadnutého rozsudku. Žalobkyňa navrhla napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť, alternatívne navrhla tento rozsudok v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odvolaní zotrvala na dôvodnosti podanej žaloby na podklade ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka. Namietala tiež nedoručenie vyjadrenia žalovaného zo dňa 03.07.2020. Rozsudok je podľa nej vydaný v rozpore s ustanovením § 216 ods. 1 CSP, je nesprávny, nejasný, zmätočný, svojvoľný, diskriminačný s až arbitrárnym výkladom a uplatňovaním právnych predpisov v rozpore s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. Rozhodnutie je prekvapivé a nie je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Poukázala na to, že podala žalobu aj o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a toto konanie sa vedie pod sp. zn. 5C/7/1999; o tejto jej žalobe stále nie je rozhodnuté. Poukázala aj na ďalšie súdne konania sp. zn. 4C/39/1999, 4D/507/2005 a 7C/82/2007. V jej prípade nejde len o dlh, ktorý žalovaný neuznáva, ale treba po právnej stránke vec posúdiť podľa § 457 Občianskeho zákonníka, pričom vlastnícke právo sa nepremlčuje. V žiadnom súdnom konaní nebolo rozhodnuté o povinnosti vrátenia vzájomného plnenia, takže nemôže ísť ani o rozsúdenú vec, lebo predmet konania je rozdielny a nie je totožný. Ide tu aj o predčasné vyslovenie nesprávneho predbežného právneho posúdenia veci za stavu, keď súd podľa vlastného prípisu zo dňa 27.05.2021 vyjadrenie žalovaného zo dňa 03.07.2020 nepovažoval za vyjadrenie vo veci. V jej prípade došlo k odmietnutiu spravodlivosti, keďže súd bez zákonného dôvodu rozhodol, že neposkytne právnu ochranu subjektu domáhajúceho sa súdnej ochrany. V rozsudku sa súd nevysporiadal so žalobou doručenou dňa 15.06.2020 a ani následnými námietkami zo strany žaloby vrátane tých, ktoré boli prednesené na pojednávaní dňa 28.06.2021. V ďalšom texte odvolania poukázala na nesprávny postup súdu v ňou opisovaných okolnostiach. Nesúhlasila ani s tým, že by vo veci nebolo možné rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie podľa § 273 CSP. Súd žalobu zamietol ako nedôvodnú bez akéhokoľvek relevantného odôvodnenia a neaplikoval zásadu vyjadrenú v článku 4 CSP. Námietky žalovaného neboli podporené žiadnymi dôkazmi, ktoré by potvrdili dôvodnosť vznesených námietok, alebo by vyvrátili či spochybnili jej tvrdenia, a to ani v rovine skutkových tvrdení. Rozsudok podľa nej nespĺňa náležitosti zakotvené v paragrafe 220 CSP. Ona má právo na riadne odôvodnenie rozsudku a toto jej právo bolo porušené. Náhradu trov konania navrhla nepriznať podľa § 257 CSP pre nespornú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Utrpenia, ktoré jej žalovaný spôsobil najmä po smrti rodičov, nie sú finančne vyčísliteľné. V odvolaní poukázala aj na rôzne rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

7. Žalovaný sa v plnom rozsahu stotožnil s obsahom napadnutého rozsudku vrátane jeho odôvodnenia, a preto navrhol tento rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Odvolanie žalobkyne podľa neho neobsahuje žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

8. Žalobkyňa v následnom vyjadrení na podanom odvolaní a aj na jeho odôvodnení zotrvala.

9. Žalovaný v následnej reakcii uviedol, že ani vo vyjadrení k jeho vyjadreniu zo strany žalobkyne nie sú uvedené žiadne nové skutkové tvrdenia, ku ktorým by sa už nebol vyjadril.

10. Žalobkyňa v následnom vyjadrení opätovne na podanom odvolaní a aj na jeho odôvodnení zotrvala a zopakovala svoje tvrdenia a námietky z jej odvolania.

11. Na základe podaného odvolania Krajský súd v Nitre rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 12Co/32/2022-248 zo dňa 18.04.2023 tak, že vo výrokoch II. a III. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému voči žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Odvolací súd neuznal odvolacie dôvody žalobkyne za opodstatnené a stotožnil sa s odôvodnením rozsudku prvej inštancie, skonštatoval správnosť výroku a dôvodov napadnutého rozhodnutia. Žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti na základe vlastného presvedčenia, že určením spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti sa po zrušení darovacej zmluvy vykompenzuje jej náhrada za rodičom poskytnutú opateru a starostlivosť, súd prvej inštancie správne

ako nedôvodnú zamietol a vec správne právne posúdil s odkazom na tie zákonné ustanovenia, ktoré v odôvodnení rozsudku citoval a na ktoré aj odvolací súd poukázal. Žalobkyňa si totiž uvedené právo v tomto konaní v konečnom dôsledku neuplatnila opodstatnene a v súlade so zákonom. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že nie je dané právo žalobkyne voči žalovanému na určenie spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti, a to len z toho dôvodu, že pre neplatnosť darovacej zmluvy sa jej od žalovaného nevrátila náhrada za to, že len ona sama z nich oboch poskytovala rodičom starostlivosť a opateru. Takýto nadobúdaci titul však z právneho poriadku nemožno vyvodiť a pokiaľ si ho žalobkyňa vyvodila z ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka z titulu bezdôvodného obohatenia, tak súd prvej inštancie urobil správny právny záver, že takto jej nárok posúdiť nemožno, pretože danému ustanoveniu to nezodpovedá.

12. O trovách konania rozhodol odvolací súd tak, že v odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorému podľa § 255 ods. 1 CSP patrí náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania v plnej výške. Odvolací súd mu náhradu týchto trov voči žalobkyňi priznal v súlade s ustanovením § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP.

13. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedla, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej odvolacou argumentáciou ohľadne existencie okolností hodných osobitného zreteľa (vrátane listiny o vydedení žalovaného poručiťkou), ktoré mali byť zohľadnené pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Odvolací súd nedal odpoveď na argument zásahu do práv strany sporu nedoručením vyjadrenia žalovaného zo dňa 03.07.2020, čím bolo žalobkyňi znemožnené na toto podanie reagovať. Nevyhodnotil tiež skutočnosť, že žalovaný je právnym nástupcom darykyne, a preto zodpovedá nadobudnutím dedičstva (podielu na nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy) aj za dlhy, ktoré na neho prešli smrťou poručiťky. Nárok žalobkyne na plnenie za poskytnuté zaopatrenie alebo jej darykyne nebol doteraz vysporiadaný a keďže žalovaný nebol ochotný tento nárok vysporiadať v peniazoch, žalobkyňa žiadala vysporiadať ho v podiele na predmetných nehnuteľnostiach, ktoré žalovaný nadobudol dedičstvom po nebohej darykyňi. Namietala, že súdy ani v jednom konaní nerozhodovali o vzájomnom synalagmatickom plnení podľa § 457 Občianskeho zákonníka, o ktorom mali rozhodnúť už súčasne so zrušením darovacej zmluvy. Na základe darovacej zmluvy bol povolený vklad vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v podiele 1 k celku v prospech žalobkyne. Pri nadobudnutí nehnuteľnosti od osoby, ktorá tieto nehnuteľnosti aj vydržala, nejde o prípad nadobudnutia od nevlastníka, keďže vydržateľ neodvodzuje svoje vlastnícke právo od predchádzajúceho vlastníka, pretože pri vydržaní ide o originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Po uplynutí vydržacej doby má vydržateľ právo vydržanú nehnuteľnosť previesť na tretiu osobu, t. j. matka žalobkyne mala plné právo previesť nehnuteľnosti darovacou zmluvou na žalobkyňu. Pri rozhodovaní prejednávanej veci nižšie súdy uprednostnili doslovný jazykový výklad, ktorý je v rozpore s účelom § 457 Občianskeho zákonníka ako aj v rozpore so systematickým, teleologickým a historickým výkladom, a je výsledkom nadmerného formalizmu.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, uznesením č. k. 9Cdo/175/2023-378 zo dňa 13.02.2025 dovolanie vo veci samej odmietol a rozsudok Krajského súdu v Nitre v časti trov konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd dostatočne reagoval na námietky žalobkyne (tie ktoré boli obsahom odvolania) vo vzťahu k veci samej. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne. Najvyšší súd preto dovolanie vo veci samej podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP (ako neprípustné) odmietol. Zároveň uviedol, že uvedené neplatí pre časť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania. Absencia odvolacieho súdu s vysporiadaním sa s námietkou aplikácie § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania, je závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Najvyšší súd preto zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v časti trov konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

15. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal

vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je v časti III. výroku vecne správny, a preto ho podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

16. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

17. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

18. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

19. Podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

20. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá sa skúma čo do právneho základu a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) je charakteristická pre sporové konania a uplatní sa tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť úspešnej strane sporu trovy konania, ktoré jej vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom v spore, ktorý sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej.

21. Žalobkyňa v odvolaní navrhla nepriznať náhradu trov konania s poukazom na ust. § 257 CSP pre nespornú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Ako dôvody hodného osobitného zreteľa uviedla utrpenie, ktoré jej žalovaný spôsobil najmä po smrti rodičov, a tiež že žalovaný ako spoluvlastník jeho spoluvlastnícky podiel zneužíva na prenasledovanie žalobkyne a jej rodiny. Žalovaný a jeho dcéra boli rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 1T/19/2003 uznaní za vinných z prečinu ublíženia na zdraví, kde ona (žalobkyňa) vystupovala ako poškodená.

22. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP dáva súdu možnosť zvoliť iný záver pri náhrade trov konania, než vyplýva zo všeobecných zásad, avšak musí ísť o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/102/2017 zo dňa 31.07.2017 uviedol, že aplikácia ustanovenia § 257 CSP musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok; dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo 67/2010, 3MCdo 46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie, ale i okolností, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj strán v konaní, pritom je zároveň potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán. Je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej strany. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, keď mal v konaní úspech. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov

právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, či I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 727/2000).

23. Rozhodnutie o trovách konania nemá byť výsledkom mechanického posudzovania zavinenia či úspechu v procese, ale celkovým zhodnotením okolností prípadu (Zo súdnej praxe 4/2021, IV. ÚS 480/2018).

24. Súd prvej inštancie nepovažoval za správne a zákonu zodpovedajúce, aby o trovách konania bolo rozhodnuté v zmysle § 257 CSP nepriznaním ich náhrady úspešnému žalovanému. V danom prípade blízky príbuzenský vzťah a vzájomné vzťahy strán sporu nepredstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré je v tejto veci výnimočne možné náhradu trov konania inak v spore úspešnej strane sporu (žalovanému) nepriznať, ale práve ich vzájomne vážne narušené vzťahy strán sporu a ich rodinných príslušníkov a tiež blízky príbuzenský a susedský vzťah je dôvodom, pre ktorý sa viedlo a aj v súčasnej dobe sa vedie viacero súdnych konaní; toto prebiehajúce konanie nemožno považovať za mimoriadne a výnimočné v tom zmysle, že je ojedinelým súdnym sporom vedeným medzi stranami sporu, že by šlo o výnimočný prípad a že by okolnosti tohto sporu umožnili aplikáciu uvedeného ustanovenia. S týmto tvrdením súdu prvej inštancie sa odvolací súd plne stotožňuje.

25. Žalobkyňa v odvolaní poukázala na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 158/2015 zo dňa 17.03.2015, v ktorom ústavný súd uviedol, že vzájomné vzťahy medzi účastníkmi konania a ich príbuzenský pomer možno kvalifikovať ako dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. V uvedenom rozhodnutí bolo významnou okolnosťou, že náhradu trov konania požadovala dcéra od matky, pričom táto spočívala v trovách právneho zastúpenia dcéry jej vlastnou sestrou, čo predstavuje inú situáciu ako v spore žalobkyne, preto nie je možné uvedené uznesenie aplikovať na toto konanie.

26. S poukazom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne posúdil aplikovanie ustanovenia § 257 CSP na trovy konania v predmetnom spore, keď nevzhladol dôvody hodné osobitného na nepriznanie náhrady trov konania, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

27. Podľa § 396 odsek 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

28. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

29. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorému patrí v celom rozsahu náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania. Odvolací súd preto v súlade s ustanovením § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP rozhodol, že žalovaný má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

30. Podľa § 453 odsek 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa primerane použijú na dovolacie konanie.

31. Podľa § 453 odsek 3 CSP, ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

32. V dovolacom konaní mala žalobkyňa úspech v časti trov konania, v ktorej dovolací súd konanie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, a neúspech vo veci samej, v ktorej dovolací súd dovolanie odmietol. V časti odmietnutia dovolania vo veci samej bol teda úspešný žalovaný. Vzhľadom na úspech žalovaného v dovolacom konaní vo veci samej a nepatrný neúspech v časti trov konania, rozhodol odvolací súd o trovách dovolacieho konania v súlade s § 255 ods. 1, § 453 ods. 1, 3 CSP tak, že žalovanému priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).